

REDACȚIA

Arad, Doak Ferenc-utca nr. 70.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe o lună 2 "

Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Doak Ferenc-utca nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Sortorii nefrancate nu se primesc

Anul VII.

Număr de Duminecă

Nr. 28

Vorbirea lui Apponyi.

De zile lungi aștepta lumea politică, ca președintele Dietei, contele Apponyi Albert, unul dintre barbații maghiari mai cu vază și trecere, vorbitor bun și om cu știință, — să-și ridice glasul în Dieta țării, și prin cuminenția vorbelor sale să-i înduplece pe kossuthiștii cari opresc mersul pacific al trebilor țării, — la împăcare și bunînțelegere.

Și pe urmă a sosit și ziua mare a vorbit și marele Apponyi, dar lumina nu s'a făcut. Tot acolo suntem și azi unde am stat înaintea vorbirii lui: în jurul nostru întunec, nedumerire, neliniște.

Și la toate aceste de vină e obstrucția, lupta din Dieta a kossuthiștilor de gâlceavă, cari și-au pus de gând să nu lase ca în țară să fie pace, până nu se va face din armata împărătească — armată unguerească. Căci asta e gândul lor: să ne facă pe toți ungueri, și nu binele țării.

După-ce Széll Kálmán a abzis d'a mai sta la cârma țării pentru-că a văzut că cu oamenii aștia nu se poate înțelege, se știe: Majestatea Sa l'a însărcinat pe contele Khuen-Héderváry să facă pace în țară, și noul ministru-președinte și încercat totul ce i a fost cu putință ca să scoată carul din petri, făgăduindu-le kossuthiștilor mai multe, decât ceruseră aceștia dela Széll. Inzadar! Kossuthiștii i-au răspuns că teacă, că pungă, și nu voiau să stea cu Héderváry de vorbă, până nu le va da armată maghiară, și au început să obstrueze și în contra lui, imblătind zi de zi la vorbe goale, numai ca Dieta să n'aibă vreme să se ocupe și cu nevoile țării, și trebile s'au încurcat și mai tare, căci kossuthiștii s'au pus să cutreiere țara, ca să lumineze poporul cu ei pentru binele lui luptă.

Dar au pățit-o.

Maî întâu plecase Barabás la Oradea-Mare, unde e ales deputat. Înainte de a pleca a fost spus în gură mare, că dacă alegătorii s'ei nu-l vor da dreptate, el va abdice de a mai fi deputat. Și cum l'au primit alegătorii? L'au huiduit, nu l'au lăsat să vorbască. . . Și ce-a făcut Barabás? S'a dus iarăși la Budapesta și a strigat cât îl ținea gura că țara ține cu el.

Apoi a plecat, Dumineca trecută, Kossuth Ferencz la Macău, ca să-i ajute prietenului său Justh, să lumineze și el poporul că pentru binele lui luptă. Și ce s'a întâmplat? Tot ceea ce s'a fost întâmplat la Oradea-Mare. Alegătorii i-au huiduit, i-au bătut cu pietrii, nu i-au lăsat să vorbască; ear ei s'au dus din nou la Budapesta și au strigat că țara ține cu el.

Pace nu s'a făcut dară, ci și mai mare încurcătură.

Khuen-Héderváry dorește însă pacea. A pus dară la cale să vorbască Apponyi, care înaintea maghiarilor se bucură de vază mare. Și a vorbit și Apponyi — Miercuri. Era să vorbască Marți, dar în urma morții papei întâmplată luni, n'a voit să vorbască

în ziua aceea de isprăvile kossuthiștilor, ci într-o frumoasă vorbire a pomenit de capul bisericii catolice, de papa cel mort. Miercuri a vorbit apoi despre politică.

Vorbirea lui însă n'a avut urmările dorite de toți; nu i-a putut împăca pe deplin nici pe kossuthiști, nici pe cei dela guvern, căci odată îi lauda pe unii, odată pe ceilalți. . . și cu doi bani în trei pungi nu-ți poți câștiga prietini.

Unde vor ajunge lucrurile, e greu de spus. Noi Românii la una nu ne putem învoi, și anume: ca din armata împărătească să facă armată maghiară, căci asta nu ar însemna numai perirea noastră a Românilor, ci perirea țării întregi, ear noi vrem să trăim și vom trăi!

Insuși Apponyi, care de altfel dorește și el armată maghiară, i-a certat pe kossuthiști, spunându-le că prea vor mult când din armata împărătească vor să facă armată — unguerească.

Asta nu se poate. Cel puțin acum nu. Și să nici nu dea D-zeu ca armata împărătească și crăiască s'ajungă v'odată — națională unguerească.

Kossuthiștii în comitatul Aradului. Mai zilele trecute fișpanul comitatului Arad a fost la Budapesta, unde — după-aram scrie „Függetlenség” dela 18 Iulie — a venit vorba și de alegeri: ce s'ar întâmpla anume dacă Dieta d'acum ar fi împărțiată și s'ar orându-i noui alegeri.

Numitul țiar țice că un lucru e mai presus de ori-ce îndoială: candidații de ai stăpânirii nu se mai pot alege în comitatul Aradului!

„În comitat scrie „F-g” — acum nu mai poate fi vorba decât că în cercuiri să se aleagă ori kossuthiști ori naționaliști (români)“.

Așa e: de oamenii stăpânirii nu mai poate fi vorba.

Dar nici de kossuthiști, căci alegătorii români din cele cinci cercuiri: Șiria, Radna, Josășel, Chișineu și Boroșineu, ba chiar și cei din Peceta, nu se vor lăsa batjocoriți cu kossuthiști, cari sunt cei mai înverșunați împotriva noastră, ci alege-vom într-o în-suflefire cum n'a mai fost numai Români naționaliști, barbați curagioși cari în Dieta să le spună Ungurilor buchile așa cum li-a spus înierul Dr. Vlad.

Mulțumită lui Dumnezeu avem azi luptători naționali cari cu demnitate și cinste vor și să poarte în Dieta țării cuvântul și să ceară drepturi pe seama poporului român cel mult oropsit.

D'aceea, și cu acest prilej țicem fraților noștri nu numai din comitatul Aradului, ci de pretutindem, să fie cu luare aminte, să nu se lase momiiți de veneticii străini, ci să țină cu toată bărbăția și dragostea la frunțașii pe cari la ori-ce prilej îi vede luptând pentru neam și înfruntând toate valurile dușmănoase. Îndeosebi să fie treji de cum-va ar fi alegeri noi și s'ar vedea coplesiiți de tot felul de Unguri și Jidoni doritori a se ridică pe umerii Românilor.

Lupta în comitat.

Comitatul și noul — stăpân. — Vorbirile frunțașilor români M. Veliciu și I. Russu Șirianu. — Votarea. —

Jouî nainte de amează în casa comitatului Arad iarăși numai cuvânt românesc a sunat. Mai marii ungueri din fruntea comitatului aducând la știrea obștească schimbarea de guvern, ori mai bine: că în locul întâiului sfetnic Széll M. Sa a numit pe Khuen-Héderváry, ear în locul ministrului de onoare Fejérváry a fost numit generalul Koložsváry, — comitatul e rugat să-î primească bucuroși și să arate această veselie și printr-o anume hârtie ce i-s'ar trimite noului stăpân al d-lor fișpan și vicișpan. Ungurii ar fi primit îndată, fără multă bătaie de cap. S'au sculat însă frunțașii români Mihaiu Veliciu și Russu Șirianu și au arătat că Românilor nu pot să se bucure, deoarece n'au nădejde ca sub noul prim-ministru soartea Românilor să li-se înșchimbe mai spre bine, ci Români vor lupta împotriva tuturor stăpânirilor unguerești șoviniste, stăpâniri cari își caută vrednicia asupra naționalităților.

Eată cum s'au petrecut lucrurile:

Fișpanul Urbán Iván intra în casa comitatului la orele 9 dimineața, însoțit de vicișpanul Dálnoky Nagy Lajos.

Luând loc pe scaunul presidențial, deschide ședința.

Protonotarul Schill citește referada asupra mai multor afaceri: între altele propune ca onorata Congregație să ia spre știre îndepărtarea din fruntea stăpânirii alui Széll și Fejérváry.

Se primește.

Propune d'asemeni să se ia spre știre cu bucurie venirea la putere a contelui Khuen-Héderváry și printr-o scrisoare dela comitat să i-se aducă aceasta la cunoștință noului întâi-ministru.

Vorbirea lui Mihaiu Veliciu.

Se scoală însă atunci din șirul Românilor M. Veliciu și ține următoarea vorbire:

Onorată Congregație!

Propunerea domnilor dela comitat noi Românii nu o primim. Și eată de ce. Întâiu pentru-că în programul noului prim-ministru n'am citit nimic edificator, nimic ce ni-ar îndreptăți a spera că sub el ne va merge mai bine. A doua pentru-că și cât a spus, ne face să credem că vom avea de suferit tot ca și sub Széll. Khuen-Héderváry a făgăduit anume în Dieta că va merge pe urmele lui Széll. Apoi noi mulțumim frumos de așa ocărnuire. „Jog törvény és igazság”, — a zis Széll. Cel patru ani de ocărnuire a lui au fost însă un șir întreg de dovezi că vorbele acelea frumoase au fost numai apă dulce trasă în gura proștilor, căci mai ales sub el drepturile noastre au fost călcate în picioare, legea nu s'a cinstit când vorba a fost de Români, ear dreptatea ni-s'a măsurat încât ni-a — usturat! (Așa e, așa e, strigă Români!). Doar chiar în Casa acestui comitat și cu vorbă bună ne-am rugat și cu vorbă aspră am cerut să se cinstească legea, purtându-se protocoalele desbaterilor congregaționale și în limba românească,

cum scrie legea, dar dl fișpan și oamenii săi nu vor să audă de acest drept al nostru.

Și câte nu se întâmplă în comitat, tot lucruri cari numai încredere către stăpânirea maghiară nu ne poate inspira? Eată, de pildă, Șpreușul! Oamenii, capt de familii au fost acolo împușcați, dar ce le pasă d-lor din fruntea comitatului? Ei habar n'au și nici până azi nu ni-au raportat, să știm dacă vinovații vor fi cel puțin trași la răspundere.

Cum să avem noi încredere în guvern sub cari se petrec asemenea lucruri?

Dar și de alt-fel: de ce să felicităm pe un prim-ministru care, așa zicând, atâră în ater, căci Dieta nici până acum nu l'a recunoscut!

Sunt deci de părere ca asupra acestei propuneri să trecem simplu la ordinea zilei.

Vorbirea lui Russu Șirianu.

Onorată Congregație!

Mă alătur atât eu cât și soții mei de luptă de pe aceste scaune părerilor d-lui Veliciu.

Nu numai noi nu ne putem bucura de schimbarea petrecută între stăpânitori, dar credem că nici D-Voastră, Ungurii, n'aveți de ce să fiți veseli. . . Așa că dacă ar fi să-și dea aicea fie-care votul după-cum îl trage inima și n'ar fi la mijloc sila, și D-Voastră ar trebui să respingeți propunerea citită de dl protonotar.

De când ne pomenim, într'adevăr nu știm ca un guvern să ni-se fi înfățișat în chip mai ciudat. Este o adevărată ghicitoare acest ministru president. În Dieta oamenii D-Voastră mari de gură și cari se cred în drept a veghea asupra neamului maghiar, nu vor să-l primească din pricină că ar fi omul Vieni și n'a fost în stare să câștige dela M. Sa concesiuni dorite șoviniste. Toți priviți apoi într'insul pe „grănicerul” care nu știe de cât de porunca Împăratului.

Din parte-ne nu vedem însă nici un semn că Héderváry ar avea de gând să facă o politică mai prielnică naționalităților. Dimpotrivă: a declarat că se va ține de politica lui Széll, pe care noi de patru ani am socotit-o drept o pacoste mare. (Așa e, așa e, — strigă Români!). Ei bine, când ast-fel vorbește și-l vedem înfățișându-se tot cu ministri cari sub Széll au făcut cea mai șovinistă politică, chiar dacă am admite că M. Sa i-a poruncit să molcomească și pe celelalte neamuri, ear nu să umble numai în voia Ungurilor, ș'atunci ne întrebăm: oare singur fiind și în fața altor șease ori șapte miniștri șovinisti, ar fi el în stare să facă o politică mai dreaptă? Dar, de alt-fel, el însuși este reprezentantul unei politici care, numai să vă umble în voce, vreme de douăzeci de ani a nefericit pe bietii Croați (Așa e, așa e,) și încă tot nu vă este destul de naționalist!

Și de ce să fim noi mai catolici de cât papa? Eată, Dieta nici până azi nu l'a primit pe Khuen-Héderváry, ba nici nu e sigur că îl va primi, și noi să grabim să ne închinăm lui? Cel cari în Casa Țării poartă cuvântul în numele D-Voastră, nici până azi nu și-au ridicat cuvântul întru lauda lui Héderváry, măcar că îl cunosc mai d'aproape, căci trăiesc sub un acoperiș, și noi să ne rupem de bucurie?

Dar dacă nu mai puteți de bucurie, de ce nu a vorbit în Dieta dl Vásárhelyi ori ceil'alți deputați cari sunt și în casa comitatului?

E fapt însă că și domnia lor numai de silă se închină, dragoste multă nu simt pentru — grănicerul!

Avem însă și alte pricină, d'ale noastre, casnice, cari ne îndeamnă să nu ne închinăm lui Hédervary. Nu putem adică nădăjdui ca sub el să scăpăm de cei cari stau azi în fruntea comitatului, de d-voastră, dlor fișpan și vicșpan!

Și noi folosim prilejul acesta de a vă spune și d-voastră și nouă d-voastră stăpân, că nu suntem mulțumiți de chipul cum cărmușiți ci mai ales ne simțim îndemnați a ne ridica glasul împotriva celor ce se petrec sub oblădurea d-voastră.

D-Voastră n'aveți adică nici o grijă de popor. Serăcia și lipsurile strigă din toate colturile comitatului, fără ca sufletul d-voastră să se umplă de îngrijorare pentru soartea celor oropsiți. Dările sunt tot mai mari, silniciile slujbașilor mici și mari împotriva bietului sătean sporesc și ele, fără ca dl vicșpan să se îndure și să vină cu un plan, să ne arate că eată cum crede d-sa că s'ar putea ajuta poporul, care n'are pământ, n'are pășune, ci-l trag rău toți, din toate părțile.

Ce să zicem apoi de batjocura că ne găsim deja a doua oră în congregație fără ca dl vicșpan să vină și să ne spună ce s'a întâmplat la Șepreus? S'a versat acolo sânge nevinovat, au rămas orfanți o grămadă și pe ani mulți s'a nenorocit satul asupra căruia s'a trimis oștire, și nu auzim să ni-se vorbească de vinovați nici nu ni-se făgăduiește pedepsirea ticăloșilor... In ce țeară trăim? Sub scutul legilor? Și la câte-va săptămâni după aceste întâmplări veniți să ne cereți, închinăciune guvernului care vă rabdă să purcedeți în acest chip sălbatic? Dar noi suntem aleșiți poporul român din acest comitat și nu facem de cât să ne îndeplinim o înaltă datorie când la fie-care prilej protestăm împotriva unei stăpâniri vitregi ca și aceasta și v'o spunem aici în față că vom lupta din răstăpăr să vă dăm jos din înălțimea unde stați și unde când vă'ți ridicat, ați făgăduit marea și sarea, cerul și pământul, dar nu v'ați ținut de vorbă!

Luptăm deci din toate puterile noastre împotriva stăpânirii ungurești, care nu urmărește decât întărirea șovinismului înspre slăbirea noastră și a țării. Și fiindcă nu vă ținem vrednici să conduceți soartea neamurilor, nu numai că nu ne bucurăm de noul guvern, dar dăm de știre că nici stăpânii mari din Budapesta, nici cei mici dela comitat o singură clipă n'au să se bucure de încrederea și sprignul nostru.

De altfel se pare că guvernul Khuen stă ca și cosciugul lui Mohamed: între cer și pământ și socot că nici dl Vásárhelyi nu îndrăznește a'i profeti multă viață.

Nici din acest punct de vedere n'are deci înțeles să grăbim cu închinăciunile!

Românii cer apoi votare cu numele, ceea-ce fișpanul a și orînduit, căci n'a avut încotro.

Au votat 70 Unguri și Jidovi pentru propunerea comisiei permanente: de a se trimite noului prim-ministru închinăciuni, ear Românii toți, fie-le spre laudă, au votat contra.

Păcat însă că fiind lucrul câmpului, Românii au fost și ei puțini, ș'nume: M. Veliciu, Russu Șirianu, Tr. Vațian, R. Ciorogariu, Dr. C. Ardeleanu, Dr. G. Popovici, Sever Secula, Axente Secula, Gerasim Serb, Dr. St. C. Pop, Ioan Popovici, Tr. Terebenț, George Bogdan, Nicolae Lăzărescu, D. Luca, Velcoșan, Ioan Iancu, Iacob Musca, Traian Magier, Procopie Givulescu, Petru Vancu, I. Blăgău, Popescu (Măsca), Augustin Boțoc, V. Bistreanu și F. Leuca.

Se urmează cu celelalte afaceri, cari toate s'au primit cum li-a propus protonotarul.

Intre acestea a fost și propunerea ca să se ia cu plăcere la cunoștință urcarea în scaunul episcopesc a P. S. Sale d-lui episcop Ioan I. Papp, să fie felicitat și asigurat de integritatea comitatului la munca sa pe terenul bisericesc și școlar.

La orele 10 și 1/2 ședința s'a terminat. Dacă nu vorbiau Românii, Ungurii mântuiaiu în jumătate de oră.

Din Dietă.

— Ședința dela 22 Iulie. —

Azi a fost ziua mare: Vestea că azi va vorbi președintele dietei, contele Apponyi a alarmat lumea politică și a umplut parlamentul. In galerii, pe la 10¹/₄ nu mai era loc. Dela ședința de azi făceau mulți pendentă politica viitoare a guvernului. Apponyi a și vorbit mai bine de două ore, dar că a reușit să limpezească situația, nu se poate zice.

Îndată la începutul vorbirii declară că sprijinește noul guvern, pentru că urmează politica lui Széll. Trecând la proiectele militare spune că nici el, nici partidul său n'au abzis de pretenșiunile naționale. Ține însă urcarea contingentului de recruți de lipsă și crede că în schimb țara va primi concesionile dorite. Altminteri s'ar face și el dușman al guvernului. Roagă apoi guvernul să nu eschidă din noul cod penal militar folosirea limbii maghiare. Ce privește introducerea limbii maghiare în armată, d'ocamdată, n'o pretinde, dar recunoaște că națiunea maghiară are dreptul s-o pretindă. Cum a așteptat însă 35, mai poate aștepta. E convins că pretenșiunea asta se va valida cu vremea. (Spune-ne hotărît, când? îl întrerup cei din stînga). Vorbește apoi despre obstrucție și o desaproabă. Apelează la patriotismul deputaților să fie cuminți, căci a se lăsa conduși de judecată nu e numai virtute, ci și datorie patriotică.

Apponyi a fost ascultat cu încordată atenție, și aplaudat când de dreapta când de stînga. După ce a sfîrșit a fost felicitat din partea guvernamentalilor. Opoziția a strigat: „Traiască armata maghiară!“ Vorbirea nu și-a ajuns scopul; kossuthiștii nu sunt desarmați.

După pauza mai vorbește Beöthy Akos, apoi se încheie ședința.

— Ședința dela 23 Iulie. —

Nu mai doi vorbitori a avut ședința de azi, cari ambii s'au ocupat cu discursul lui Apponyi. După o mică obstrucție tehnică, Bakonyi Samu, kossuthist, a vorbit în contra lui Apponyi și Hédervary, apoi s'a făcut pauză.

După redeschiderea ședinței Ugron Gábor, marele orator, și-a ținut vorbirea mereu întreruptă de aprobările stîngii. A criticat aspru politica lui Apponyi, care pe Széll l'a lăsat în necaz, ear lui Hédervary îi întinde mâna. Vorbește frumos și cu putere, și încheie promițînd că va lupta mai departe.

Inmormântarea Papei.

De luni, de când Papa a trecut la cele vecinice, privirile lumii întregi sunt ațintite spre Roma, unde în preajma Vaticanului, deși e căldură grozavă, stau sute de ziaristi, din toate părțile Europei și chiar din America, pentru-ca să afle ce se petrece. Ear în Vatican e o mișcare neobicinuită, cardinali și episcopi catolici vin întruna să vadă înmormântarea Papei.

După-cum se știe, Papa numai la zece zile după ce a murit, are să fie înmormântat.

Marți Dr. Lapponi și alții 4 doctori ai palatului apostolic s'au apucat la 5 ore d. a. de îmbalzamarea trupului papei, cea-ce a durat vreme mai lungă. Cadavrul a fost apoi îmbrăcat în veșmintele de mai înainte. Mai bine de 200 medici din străinătate s'au imbiat la îmbalzamare, dar Vaticanul nu i-a primit. Inima papei s'a pus într'un vas de cristal, care a fost și închis în

prezența unui notar papal și a fost așezat în o criptă a basilicei vaticane, lângă vasul în care se afla inima lui Pius IX.

Mercuri, cadavrul îmbalzat a fost trecut în biserica S-tului Petru. In toate odăile, ambiturele și treptele pe unde au dus mortul au fost aprinse luminări. De-a stînga și dreapta sicriului venea garda elvețiană, urmată de gardiștii italieni îmbrăcați în roșu și în mâini cu câte o luminare aprinsă. Lângă garda elvețiană mergeau preoți, ear în urma sicriului rudeniile papei, maiordomul papal, camerierii intimi, președintele conclavului, cardinalii și membrii corpului diplomatic. Toți erau adânc mișcați, mulți plîngeau.

In Piața S-tului Petru era adunată lume foarte multă. Ajunși la poarta din mijloc a bisericii, cardinalul Perleddi a spus rugăciune, apoi au intrat în biserică. De o parte a altarului se așezară cardinalii, de cealaltă parte rudeniile papei. Aici, cardinalul Cappelletti a spus din nou o rugăciune, după ascultarea căreia cardinalii s'au retras. Cadavrul a fost dus în capela altarului, unde a fost așezat pe un catafalc frumos. In toată vremea asta clopotele sunau mereu.

Joi dimineața, din zori de zi, mii de oameni așteptau în piața S-tului Petru deschiderea grilajului bisericii. Pretutindeni stau șiruri lungi de soldați, să susțină ordinea. La 5¹/₂ ore clopotele începură să sune, și porțile fură deschise. Mulțimea intra în naos dreapta și de aici trecea pe dinaintea grilajului capelei, în care era așezat papa, și apoi ies prin poarta dreapta. De dimineața dela 6 până la 8 pe lângă capela au trecut mai bine de 15000 oameni.

In Vatican din toate părțile lumii sosesc depeși și scrisori de condolențe, dela împărați și regi. Intre cei dintâi a fost — după cum se știe — telegrama M. Sale monarhului nostru.

In Vatican de altminteri se crede că de papă va fi ales cardinalul Oreglia, cu atât mai virtos, că în vremea din urmă prin purtarea s'a blândă și-a împăcat toți dușmanii, chiar și pe Rampolla. Traiește pe lângă asta bine și cu guvernul italian.

Firma Fanfani a și fost însărcinată să facă de urgență trei veșminte papale: pentru un om înalt, altul pentru unul mijlociu, al treilea pentru unul mic, ca noul papa — ori cine va fi — să aibă numai decât la îndemână veșminte noi.

In locul secretarului de stat Rampolla a fost ales de secretar cardinalul Merry del Val.

„Kölnische Zeitung“ publică o telegramă din Roma, în care se spune că papa ar fi fost mort deja la 2 ore, dar medicii au tănuț-o, nefiind siguri dacă în adevăr e mort. — De altminteri în Vatican, în veacurile trecute era obicei să se tănuțască moartea papilor zile întregi, ca colegiul să aibă vreme a lua dispozițiile de lipsă pentru susținerea ordinii publice.

Adunarea fondului de teatru român la Sebeșul-săsesc.

Inteligența română din Sebeșul-săsesc în ședința sa dela 30 Iunie a decis ținerea adunării generale a societății pentru crearea unui fond de teatru român pe 15/28 și zilele următoare ale lunii lui August a. c.

Programul e următorul:
Joi 14/27 August primirea comitetului societății și seara de cunoștință.

Vineri 15/28 serviciu divin, ședința I, seara — concert — teatru.

Sâmbătă 16/29 ședința a II, banchet, seara bal.

Duminică 17/30 August. Escursiune în munții Sebeșului.

Pentru executarea programului a instituit un comitet central, preș. S. Medean, secretar G. Tatar și următoarele comisii speciale:

Comisiunea de primire și încuarterare președ. Nicolau Lazar, comisioane pentru Concert-Teatru și Bal, președ. Dr. Al. Străvoiu și comisioane pentru escuțiuni, președ. Z. Murășan.

Din străinătate.

Revoltă militară in Portugalia. Se scrie din Lisabona: Fratele regelui, infantele Don Alfonso a fost numit comandant suprem al fortărețelor și întăriturilor. Numirea aceasta a produs un mare resens între generali și ofițeri de statul major. Mulți aspirau la această poziție onorifică retribuită foarte bine, care se conferia de obicei celui mai meritar general de artilerie. Don Alfonso însă nu e decât general titular și așa n'are pregătirile necesare. Pentru numirea aceasta este acuzat generalul militar și nu e exclus ca ofițerii — deși disciplina îi oprește — să protesteze energic în contra acestei numiri. In sinul regimentului din Lisabona a izbucnit o mică revoltă, care pune în lumină nu prea favorabilă relațiunile militare portugheze. Pentru revolta aceasta 19 soldați și mai mulți subofițeri sunt trași înaintea juriului militar. Guvernul trebuie să recurgă la cele mai extreme mijloace, pentru-ca dese revolte ce se ivesc în sinul armatei să nu pericliteze odată liniștea țării.

RUGĂM

pe toți stin. abonenți cari sunt răstăpărți să plătească și plătească ce ne datorează. In cas contrar vom fi siliți a le sista trimiterea ziarului nostru. Administrația.

„TRANSILVANIA“.

Institutul de asigurare „Transilvania“ a stat dela înființarea sa in totdeauna la dispoziția publicului român, îndemnându-l cu stăruință, a-și asigura ori-ce fel de avere, viața și cazul morții, spre a se mântui de perpleșiții finanțiale și economice, ce atât de greu li duce în ispită pe cei ce se lasă cu doara.

Acuma fiind tocmai timpul recoltii, subscrisa agentură principală își ține de datorie a indemnă cu tot din adinsul pe fie-care agricultor sau plugar, care cu sudoarea feței sale și-a lucrat holdele, și a cules rodirile dăruite de Bunul Dumnezeu să grăbească fără preget a esopera și figurarea acestora în contra pericolului de foc, tot așa și nutrețele pentru vite.

De câte ori nu s'a întâmplat, că s'au aprins grăul in arie! — De câte ori nu s'a întâmplat să ardă pe podul casei, în șură și în cămară chiar, lăsând în urmă pe sărăcie și strămtoare!

Omul cu înțelepciunea, ce i-a dăruit Dumnezeu trebuie să prevadă totdeauna și să se ferească de el.

In toate comunele mai fruntașe „Transilvania“ își are agenturile sale locale, și toți agenții nostri etau bucuros in serviciul publicului doritor de asigurare. Unde însă n'ar fi in apropiere agenturii, agentura principală subscrisă primește cu toată voia ofertele, ce i-se adresează prin postă și le rezolvă momentan.

Agentura principală a banței gen. de asigurare mutuală „TRANSILVANIA“ in Arad.

Adunări socialiste la sate.

Socialiștii, acești oameni fără Dumnezeu și fără de suflet se napustesc asupra bietului român bagându-i în cap câte de toate, mințindu-le și făcându-i să creadă, că poporul poate pretinde câte și mai câte. S'au spus mai de multe ori că aceștia sunt numai niște înșelatori pentru plugarul român, cu deosebire sunt de nimica socialiștii jidanii, cari caută cu toată puterea se despartă pe popor de biserică și de preoții săi, zicând multe de toate în contra lor.

Violentii de jidanii! Cum ar voi că sub chepeneg socialist — în forma aceasta să despartă pe români de conducătorii lor firești, să facă să se sfădească frate cu frate, ear ei să tragă profit.

Duminecă în 6/19 Iulie au năpădit în comunele Arăneag și Maderat Arăneganii au dus pe al lor predicator cu banderă — ceia-ce numai frumos nu le-așezut, ear al Maderatului fericitor a venit de n'a știut nimeni, numai atunci când stăpânul lui, un pințeraș, ducea sticlele de bere și de vin pe rupere, ca să prindă bietul jidanăș puțin curaj, să aibă mai mare putere de a minți. Poporul nostru deși nu are averi mari, ci trăiește mai tot în brazda altuia, totuși nu s'a aruncat până acuma în noroiul socialismului, de aceea nici nu l'a întimpinat și nici nu s'a interesat nimeni de primirea lui până p'acolo, pentru aceia și la terminul hotărât pentru ședința abia erau vreo-câți-va curioși. Aceasta împrejurare a făcut pe jidanul Leonat (Lovi Ignac) să-și spună părerea de rău că sunt așa puțini. Din limbajul său românesc — căci vorbea aproape corect — mi-se părea că e din ceata celor din România, de aceea s'a și descurtat cu o ură deamnă de pericunat asupra conducătorilor români, dar și-a și auzit epitetul cuvenite... Politic din fire, se vede că a știut să-și spună poporului ce l'a durut, și simțeste: *că e sărac și trebuie să muncească până cade, ear bogății (domnii și oficioșii) nu lucrează* (i-s'a răspuns că nici el n'ar lucra dacă ar avea avere) *că solvește multă dare, că dă soldași dar drepturi n'are.* Tot lucruri cari noi de ani de zile le-am spus poporului sătean și pe cari le dorim cu toții să se resoalve într'un chip norocos pentru noi. — A mai înșirat câte toate până-ce au ajuns să spună de „Bánffy“ că pe vremea când era ministru tăia în carne vie și închidea în temnițe fără cruțare. — Da, — i-s'a răspuns, mai ales noi români am fost aceia pe cari ne-au închis și dintre cari au pușcat, pentru-că ne-am cerut drepturile noastre.

Auzind el de acestea sfătuia poporul, să se lase de prostii (adeacă de consolidarea în simțul național) că deputații de până acum nu reprezentau dorințele poporului și câte toate, îndemându-i să se unească cu ceilalți frați (jidovi) și să formeze partidul social-democrat, la urmă l-a făcut atent pe popor să nu se lase înșelat, că mai sunt un fel de socialiști, conduși de ceva Mezősi, care nu vorește binele poporului.....

Apoi s'a dus, cum a venit, singur și fără de nici o vorbă de revedere. Dus să și fie, să nu-l mai vadă nime.

Așa s'a încheiat adunarea socialistă.

A rămas însă poporul, care comenta cele auzite. Spunându-i-se, că și noi Români tot aceia dorim ear de 20 de ani după aceea ne luptăm și pentru cererea acolora conducătorii români au fost închiși cu anii de

zile, ei ziceau, că atunci de ce au drept socialiștii și de ce-l lasă ministerul se adune poporul și să-i vorbească?

Li s'a răspuns, că de Români se teme guvernul, că-s mulți și tari ear socialiștii sunt puțini și dacă i-ar înbia cu bani de loc își schimbă păreri, că ei azi sunt aci, ear mâine în alta parte de lume.

Române! ferește-ți casa de cine-i străin!!
P. V.

La adunarea asociației.

Pentru arangierea adunării generale a „Asociației“ ce s'a va ținea în 9 și 10 August a. c. în Baia-mare și pentru arangirea reia festivităților sociale ce se vor da cu aceea ocaziune, s'a constituit comitetul cu sediul în Baia mare precum și subcomitetele, sau secțiunile, pentru conducerea și organizarea mai acurată a tuturor afacerilor. Ne ținem de datorință a aduce la cunoștința On. public următoarele:

1. Comitetele de încuștinare s'a îngrijit de curățire în hoteluri și în case private, în cari cu rară gentileță s'a oferit ospitalitate pentru on. noștri oaspeți.

Rugăm deci pe acel domni cari doresc a se folosi de mijlocirea comitetului de încuștinare, să se grăbească cu înștiințarea, înser nând numărul persoanelor, și că în hotel, sau la casa privată doresc a fi găzduiți.

Adresa: M. On. D. Alexandru Baban, preot în Baia-mare (Nagybánya) Szatmármegy.

2. În 8 August la 3 p. m. va fi primirea comitetului central la gară. La 8 ore s'ară de cunoștință în restaurantul hotelului.

3. La 9 August la 8 ore dimineața sf. Liturgie în biserica parohială română g. catolică. La 10—11 ore și dină prima a adunării generale, după programul oficial, publicat de comitetul central.

4. Tot în 9 August, 1¹/₂ oră din zi banchet festiv. Prețul unui tacâm 5 cor. Bilete pentru banchet se vor libera din cancelaria comitetului arangiator, dacă doresc a lua parte la banchet. Adresa: cea de sub nr. 1.

5. În 9 August seara la 8 ore s'a începe concertul. Programul se publică în ziare, ear în seara concertului s'a distribuie la casa.

Prețurile: 1. Locuri de distincțiune 6 coroane; 2. Clasa I. 5 coroane; 3. Clasa II. 4 coroane; clasa III. 3 coroane; Loc de stat 2 cor.; Galerie 1 cor.

Biletele sunt pentru persoane, de familie nu s'a liberează, și s'a pot prenota sau cumpăra în cancelaria comitetului arangiator, în hotel, în seara concertului la casa.

Adresa pentru primirea prenotațiilor tot cea de sub nr. 1.

După concert cină comună a) „la carte“ în restaurantul hotelului; b) în 10 August: ședința a doua după programul oficial. Închiderea ședințelor. După aceea excursiune în corpore în livada „Szechenyi“ unde s'a ia prânz comun „la carte“.

7. În 10 August seara se dă balul „Asociației“.

Prețul de intrare 2 cor. de persoană. Invitări speciale nu s'a fac. Bilete de familie nu s'a lib reză.

Biletele se pot cumpăra în seara balului la casa.

Va cânta capela musicală a lui Krištof din Bietrița.

8. În 11 August urmează excursiunile. După programul ce s'a va comunica în foaia ocașională din Baia mare.

9. Sosirea trenurilor la Baia-mare: 1. de către Viena—Budapesta—Sătmar la 10 ore din zi și la 10 din noapte; 2. de către Brașov—Sibiu—Cluj—Dej—Săleja la 3 ore p. m.

Baia-mare, la 10 Iulie 1903.

Comitetul arangiator.

Invitare la concert.

Inteligența și tinerimea română academică din comitatul Sătmarului, cu concursul domnișoarelor: Virginia Gall, Anuța Oniș, Lucreția Murășan, Valeria Isac, și a domnișoarelor române din Sătmar, precum și a junimei academice din districtul Nășădului, și din alte părți, aranjază un concert în Baia-mare, la 9 August 1903, în sala festiva a hotelului arăneș, din ocaziunea adunării generale a „Asociației“, pentru literatura română și cultura poporului român.

Inceputul la 8 ore seara. Prețurile de intrare sunt arătate în „Avisul“ care cu prinde ordal și dispozițiunile generale pentru toate festivitățile.

PROGRAMUL CONCERTULUI.

I. Corul vocal al tinerimei academice cu piesele: a) „Veselia“, cor bărbătesc din opera Lucreția Borgia, de Don zetti; b) „Sal române, sal în joc“, de T. Cerni.

II. Piar, de d-soara Lucreția Murășan.

III. a) „Santuzza“ din opera „Cavalleria Rusticana“ de Mascagni; b) „Vais“ din opera Romeo și Iulia de Gounod, cântate de d-soara Virginia Gall, cu acompaniament de pian.

IV. „Rhapsodie roumaine“ de Lubier, pian. de d-soara Valeria Isacu.

V. „Staccato Polca“ de Richard Mulder, cântată de d-soara Ana Oniș acompaniată la pian de d-soara M. Oniș.

VI. Cor mixt, cu piesele „Dobrogeana“ și „Rămăs bun codrului“ de Mendelsohn.— Pausă.

DUPA PAUSĂ

VII. „Doina“ din op. ra Marioara, de Herman Kuchner, cântată de d-soara Ana Oniș, acompaniată la pian de D-soara M. Oniș.

VIII. „Ballada I. G. Moll“ de Chopin pian. de d-soara Valeria Isacu.

IX. „Romanta“ doină de „*“ cântată de d-soara Virginia Gall.

X. „Duete“ cântate la vioară de d-nii Alexandru Rău și Vasiliu Băgiota.

XI. Arie clasică și alta națională, cântate de d-soara Lucreția Murășan.

XII. Cor bărbătesc: „Ceasul rău“ Ball. de V. Alexandri, musica de Vorobchievici.

Baia-mare, 20 Iulie 1903.

Comitetul arangiator.

Cuvânt de adio!

Sfinția Sa Episcopul Orșzii-Mari, Dr. Demetriu Radu, înainte de a părăsi scaunul arhieresc al Lugojului, a dat un cuvânt părintesc de adio către clerul și poporul credincios al diecesei Lugojului, pe care îl reproducem.

„Ce voi zice apoi vouă, scumpilor mei credincioși, dacă nu aceea, ca să vă îndrămn încă odată cu tărie, să fiți stăruitori în iubirea lui Isus Christos, întru alipirea din inimă izvoritoare către Sfânta Biserică, către Scaunul Romei celei vechi așezat ca centru strălucitor într'ânsa de dumnezească mâna lui, — și neobosiți arătându-vă la cultivarea virtuții voastre, în familiile voastre și în toate raporturile voastre sociale și individuale.

În timpurile noastre au început a se ivi și a se înviri prin mijlocul vostru o multime de proroși mincinoși căutând în fel și fel de chip a vă sminti și abate dela căile cele netede ale credinții creștinești, a înlocui prescripțiunile și așezămintele ei cu usanze absurde și ridicule, a slăbi și chiar a rumpe legăturile sociale ale vecinice-i dreptăți, a zdrobi supunerea după conștiință, iar nu din frica sabiei către autoritățile constituite și legale, a smulge din piepturile voastre speranțele creștine spre a sădi acolo închipuirii periculoase, visuri nerealisabile și dearte amăgiri, iar prin toate acestea a sgudi din temelii ordinea și autoritatea puse dela Dumnezeu ca basă neștrămutată a societății publice și familiare.

Voi însă nu vă lăsați amăgiți de astfel de proroși mincinoși; pentru-că ori cât de ademenitoare s'ar părea a fi formele în cari se arată mincinos genul lor, ei alta nu sunt decât vestitori de învățături scâlciate și greșite. Nu vă învăluți, și nu vă lăsați a fi purtați, după cuvântul S-tului Pavel, de tot vântul învățăturii, întru amăgitoră oamenilor, întru vicleșug spre meșteșugirea înșelăciunii. Nu treceți hotarele vechi, care le au pus părinții voștri. Ci mai vertos ascultați de Isus Christos, carele, — voi mai zice vouă repetind, — de pe tronul vecinice-i sale măririi nu încetează de a chema la sine, prin glasul Biserice-i sale, neamul omenesc spre a-l mă-găsi, vindeca și ferici cu darul nesfârșitelor sale bunătăți; Veniți la mine toți cei ce vă osteniți și însărcinați; veniți toți cei ce vă osteniți și rătăcind pe drumurile colțuroase a tot felul de erori, unde v'au

condus cu baeme meșteșugite proroși mincinoși; veniți toți cei ce gemeți însărcinați ub grozvoica povară a deșartelor făgăduințe de odihnă, cu cari v'au ademenit cărtitorii, grăitorii de rău, născuți spre venare și stricăciune; deșteptați-vă și veniți la mine, popoare cufundate în întunec și în umbra morții, popoare lăncezite în chaosul durerii, de unde a dispărut viața v ednică de voi; părăsiți pe cei ce pentru lăcomie cu cuvinte amăgitoare vor să vă astimpeze setea, și ei nu sunt decât nori fără duraj, ce se poartă de vânturi; părăsiți pe cei ce vor să vă dea progres și înflorire, și ei nu sunt decât copaci toamnăci neroditori, de două ori morți și desrădăcinați; părăsiți pe cei ce vor să vă lumineze, și ei nu sunt decât stele rătăcitoare, cărora neg'ru întunerecul în veac se păzește: „Veniți la mine, toți toți cei osteniți și însărcinați, și eu vă voi odihni pe voi!“

Decadența școlilor grănițarești.

Știut este că în cele mai multe comune din fostul conflict militar, examenul final se ține numai, ca să nu se zică că s'a lăcheiat anul școlar fără examen, nearatând nime nici un interes pentru progresul făcut. Cu părere de rău trebuie să su-șin, că școlile cele numite de odinioară din fosta grăniță, căr erau în floare pe vremea mișcării acum vestejite, dau cu pași repezi înapoi și numai din lipsă de supraveghere.

La examenele școlilor învățătorilor singur își încheie activitatea de peste an, fără de a auzi dela cineva vre un cuvânt de înșuflețire și de mulțămire pentru ostenețele ce și le a dat cu gingașele mlădițe.

Dacă totuși întimpinăm pe cineva la examenul final, atunci numai pe cel chemat nu i știm, ci în locul lor vedem vre-o căpi va slujbași comunal din cart și alestuit On. consiliu școlar, oameni fără metod și neaperti în afacerile școlare. Stând lucrul astfel, nu e mirare când vedem că învățătorii altfel destul de harnici, sunt nepăsători, ceea-ce e urmarea firească a lipsei de control; ba sunt locuri, unde învățătorii într'atâta s'au instrăinat de chemarea lor încât se așese a-și vesti ziua școlii examenului, ci așteaptă din greu să treacă terminul pus de lege și îndată se desbracă de sarcina ce-l apasă — lucru vrednic de plâns și dureros.

Ar fi consult să avem noi învățătorii grănițarești cu ocaziunea examenelor pe lângă consiliul școlar, dintre învățătorii comunali mai harnici în fiște care cere, câte un comisar, și încă 2 sau 3 învățători să examine officio, cari după finea examenului să țină câte o discuție despre examenul respectivului învățător. — Aceștia și-ar spune păreri lor la fi-ște-care obiect, și în fine învățătorul examinator și ar spune observațiile sale referitor la critica colegilor săi. Atunci cuget că toți stimații domni colegi ar propune în decursul anului școlii mai cu bucurie, știind că oamenii esperți în afacerile școlare, participează la examenele finale.

Așa ce-l pasă respectivului învățător, căci știe că numai slujbași comunali participează, cari la 10 ore vin și stătesc la 12 ore, nici nu are învățătorul harnic timp să și îtrebe pruncit cum se cuvine. Ba în unele locuri este câte un învățător, onoare excepțională, cari se lingueștește căciulește pe lângă On. consiliu școlar a lui, numai ca să se lăudat prin ziare că au arătat examen strălucitor.

Deci ar fi foarte consult ca vre un coleg de-a-l nostru, onoare excepțională, să lase la o parte lauda din ziare, subscrie de oamenii săi neaperti, până ce vom avea comisie școlară, căci numai se blămează înaintea publicității. Aceasta nu o scriu din intenție rea, ci speres că ori și care cetitor va împărtăși părerea mea.

E lucru evident, că construirea acestei comisii școlare întimpină greutate în cele materiale, încât denumitului comisar ar fi îndatorată fiștecare comună ai solvi din fondul școlar diurnă 4 cor., și trăsura gratis, ceea-ce eu cogt că nu ar fi mult. Apele deci la păreriile stimatorilor mei colegi dela școlile comunale din fostul conflict militar, să binevoiască propunerea mea a o discuta în proxima adunare generală, referitor la formarea unei comisii școlare.

Fageț, la 15 Iulie 1903.

Abonentul Nrui 4057.

De-ale învățătorilor.

Cercul conferințelor învățătorescilor compus din tractul Albei Iulia și Sebeș își ține ședințele perordându-se din an în an în Alba Iulia și Sebeș, sediile oficiilor protopresbiterale. În anul de față conferința s'a ținut în Alba Iulia după norma de mai sus.

De comisariu încă de la începutul inaugurării conferințelor este denumit Dl. Dr. Iosif Blaga, profesor gimnazial din Brașov care cu multă pricepere, tact și zel conduce ședințele spre mulțămirea și edificarea tuturor membrilor cari compun acest cerc conferințial așa că fie-care membru și ne membru care are fericirea de a asista la ședințe este convins, cumcă pentru acest cerc o denumire mai norocoasă din partea ven. Consist. archidieceșan nu se poate face.

În procedura D-șale se vede un sistem de a provoca discuții interesante și instructive în jurul temelor pre cari le impune învățătorilor spre lucrare prin oficiile protopresbiterale, din toate obiectele de învățământ prescrise pentru a se propune în școlile noastre populare.

Și cumcă sistemul urmărit de d-șale este bun se poate vede din discuțiile la cari din an în an iau parte tot mai mulți membri făcând obiecțiuni la loc și cu cunoștința de cauză. Cuvântul din urmă al președintelui este o rezumare a tuturor ideilor dezvoltate în decursul dezbaterilor cu care îndreaptă cu finețe și mult tact ideile cele greșite și ridică pe cele bune ca să servească de îndreptari tuturor învățătorilor eventual dând însuși direcțiuni sănătoase.

Asemenea norocos alege și tema ce o desvoaltă în cuvântul presidial, dând povețe de educație în toate direcțiunile în cari trebuie să aibă privire învățătorul ca să ajungă la rezultat deplin, ca elevul să și câștige nu numai știința fără și educație religioasă și națională, apoi cu cunoștința vastă pedagogică alege și recomandă învățătorilor studii de cari au să se folosească pentru a și câștiga ușor cunoștința și metod la predarea studiilor.

Tonul serios și viu interes în care au urmat discuțiunile din partea membrilor și priceperea cu cari au asistat la ședința și în special dlul Inspector regesc Halmágyi care la sfârșitul ședințelor în o frumoasă vorbire în limba magiară și a exprimat deplina sa mulțumită și satisfacție pentru cele esperate în decursul ședințelor și a promis, că și D-sava face tot posibilul ca să se delature pedecie cari stau în calea instrucțiunii și educațiunii poporului, indemnând învățătorii să

mdargă pe calea apucată care este bine aleasă și făcând elogii Dlui comisariu pentru frumoasele cunoștințe pedagogice, de care dispune și de cari cu atâta succes se știe folosi.

În anii trecuți din discuțiile în jurul unei teme pare-mi-se „Pentru ce să observă la unii învățători puțin interes față de cariera ce o ocupă ect” să părea ca conferințele învățătorescilor sunt un mijloc de a se desmăta membri unii pe alții de la muncă și a afla cei slabi fel și fel de preteceste de a și ascunde indiferentismul, pentru că unii, cei cari erau în fericita poziție deși primiau salariul regulat visau tot îmbunătățire ear ceilalți cari nu erau în acea fericită poziție se îndestaleau ca să ajungă la acea fericită și în cari se fie siguri, că li se solvește salariul pentru care muncește atunci când au lipsă de el și nu când dă D-zeu. Cerere alt cum justă. În țelepciunii Dlui comisariu însă este de a se mulțumi că azi discuțiile au luat o direcțiune sănătoasă de a se însufleși unii pre alții la zel, muncă și câștigare de cunoștințe pentru a și putea îndeplini conștiențios frumoasa chemare, ce o au ca pionieri ai culturii poporului de un sânge și credință cu ei. Frumoasă și sfântă chemare și misiune.

Ce privește îmbunătățirea și primirea regulată a salariului va da D-zeu să vină odată că mulți sunt cei chemați cari au datorință să lucre în direcțiunea asta.

Bunul Dumnezeu să ne țină pe dl comisariu Dr Iosif Blaga la mulți ani împreună cu scumpa sa familie ca să mai avem încă pe multă vreme fericita ocaziune de a-l avea comisariu pentru conferințele învățătorescilor. *Un asistat.*

D'ale comisarilor de examene.

Prin numirea învăț. Mateica din Izvini de comisariu consistorial de examene în tractul B-Comloșului, protopopul Puticel încât va și-ar fi ajuns scopul, de oare ce protopopul Puticel prin sluga plecată, comisariul Mateica a reușit ca se sperie încât va pe cel slab de inger. Puticel poate fi mângâiat că sluga sa plecată și-a împlinit misiunea față de stăpânul său cu scumpătate, căci după ce cu ocaziunea examenelor a șicaat; înfel și și fel de chipuri pe învățătorii protopopului P. Miulescu, cari nu l'au vrut de president, și-a și făcut raportul său de comisariu consistorial asupra examenelor învățătorescilor protopopului Miulescu, către Ven. Consistor diecesan, în urma căruia o mulțime de învățători așa zicând dintre cei mai vrednici sunt citați la Ven. Consistor spre a fi ascultați la protocol. După cum am înțeles de comisariul Mateica fără știrea și conștientul inspectorului dlui P. Miulescu — și-a făcut raportul său către Ven. Consistor,

prin ceea ce încă a dovedit pe de-o parte lipsa de tact pedagogic și că n'are idee de bună cuviință, ear pe de altă parte, că a purees verosimil după cum i a dictat întereșele șefului său; de oare-ce așa ered ea în întreaga metropolie așa ceva încă nu s'a întâmplat, că rapoartele u ueia și aceleiaș comisariu examinătoare să se lovească în capete unul cu altul. Un astfel de raport a unui comisariu străin care în decurs de 1 oră două cât a ținut examenul — nu și-a putut forma convingeri valide și drepte, despre capacitatea și diligența cutărui învăț, afară de aceia raportul unui comisariu din era veche — care azi mâne are de gând a se pensiona — nu poate avea bază și principii pedagogice moderne, drept ce nu poate fi nici luat în serios de către Venerabilul Consistor a cărui Venerați membri trebuie să țină cont de spiritul timpului de azi și de principiile pedagogiei moderne.

Cum ar și putea avea validitate raportul unui comisariu străin care n'a ținut cont de împrejurările locale a fiecărei școle și care fără știrea și conștientul inspectorului tractual este compus? Oare inspectorul tractual — care necontentit își supraveghează învățătorii săi nu-i cunoaște mai bine, de cât un învăț. comisariu străin din era veche?

Ea cred că da, și dacă da atunci învăț. comisariu n'a trebuit să abuzeze de onorifi ca-i misiune, ci în conștelegere cu inspectorul tractual și cu întreg corpul didactic din tract trebuia să fi discutat și clarificat chestiunile școlare; înțeleg după examene să fi convocat pe toți învățătorii din tract la o conferință intimă și acolo în conșonanță cu inspectorul școlar să fi arătat fiecărui învățator scăderile sale, fără nici un înconjur, și pe cei harnici și diligenți să i fi laudat, ear pe cei mai puțin diligenți să i fi sfătuit, clarificat și îndreptat părințește, ear nu se lucasese numai diurnile de comisariu, apoi să se cam mai ducă.

Frați colegi! În lături cu servilismul și cu uneltirea! Căci prin aceasta, cauza școlii române nu progresază, ci regresează; numai cu puteri unite, cu reciprocă bună voință, cu stimă, cu iubire colegială și cu sfaturi părințești să poate ajuta causei școlii române spre înaintare.

Dacă V. C. D. ne-a dat ocaziune ca să ne validăm, se vede că a ținut cont de noi și de practica noastră, dacă V. C. D. a fost de bine să țină cont de noi, atunci și noi cu toți la oală în conștelegere frățiască, să ținem cont de intențiunile noble ale V. C. D. și în sensul aceluia să muncim în via Domnului, ear poziția de comisariu să n'o folosim spre urite răsunări!

Din Banat.

O zi de bucurie în Bozovici (Almaj).

La noi de când avem cor vocal bisericesc a fost datină, ca la înălțarea Dlui când totodată e și nedeia să se aranjeze de acesta câte un concert împreună cu teatru și joc.

Du-ere, că din unile cause neprevă-

zute, la aceasta mare sărbătoare nu s'a putut aranja, așa că aceasta sărbătoare am petrecut o mai mult în supărare decât în veselie, dupăcum e datina la nedeiuri, cu un cuvânt era totul știrbit lipsindu-ne ceva și acel ceva era petrecerea îndatinată care totdeauna ne înveselea inimile.

Dar D-zeu pre carele totdeauna ca creștinii adevărați avem a-l ruga atât în bine cât și în reu, a adus ceasul acela care a separat intristarea avută la nedeie, că-i la 29 Iunie a. c. în ziua de sânt-Petru, corul nostru sub conducerea Dlui Iosif Ruva a aranjat în sala spațioasă a Dlui Ion Stanoiloviciu un concert împreună cu teatru și joc, acărui program s'a publicat mai în toate foile române, și care petrecere a fost cercetată de un număr public fără deosebire de naționalitate.

De multe ori corul nostru a aranjat astfel de petreceri cu rezultate foarte bune ear însă că nu greșesc când scriu, că splendidă cum a mers acum nu a mers nici când. Dovadă e și împrejurarea, că cântările: „Cântec de primăvară”; „Năințe Române”; „Hora Săverinului” și „Logoșana” au fost repetate chiar și la dorința străinelor, cari mai mult aplaudau.

Piesa teatrală „Rusaliile” a fost predată spre mulțămirea generală. Toți au jucat foarte bine, în deosebi d-șoarele: Sofia și Paulina Smeu, apoi Dl George Mihailoviciu, Teodor Ciocu și Pavel Matheiu și au predat rolurile de cugetați că sunt creștini pre bină.

La fine urcă bina parochi și vice-presedintele corului Ioan Brinzeiu și vestește următoarele:

Onorabil public!

Tot începutul e greu. Greu ne-a fost și nouă că-i am întâmpinat pe calea dreaptă multe pedecii, neazuri și neajunsuri, până ce am ajuns a avea un cor vocal în înțelesul strict al cuvântului!

Intristarea de atunci, s'au prefăcut astăzi în bucurie, în bucurie generală, în inimă sa bucurie, când vede, că și comuna noastră Bozoviciu se trudește ca să înainteze pre terenul cultural cum înaintază alte comune de renume.

Nu mai dușmanul dar și acesta din răsunare și reutate se va uita cordișt preste numeri, însă, arma noastră morală va pune în respect, devenind smerit așa încât și acesta trebuie să devină amic al culturii și a tot ce e spre binele comun. — (Așa e!)

Onorabil public! De multe ori am avut fericirea de a vorbi de pre bina bravilor coriști și totdeauna am fost măriți

Poesii populare.

(Din Cuvin.)

Dragostile care-s dragi,
Nu se fac din mere, fragi.
Dragostile tinerele
Nu se fac din mere, pere,
Ci din buze subțirele
Și din brațe frumoșele.

Fire-al mândră blăstămată,
Că și-e gura fermecată,
Că de când te-am săturat
N'am odihnă nici în pat,
De gura dela mândra
De mi-ar da cu lingura
Nu mă mai pot sătura.

Fire-al mândră blăstămată
Că garița ta-i scaldată,
În miere dela stupină
Să n'am eu mândră hodină,
Nici pe pat nici pe perină.

Cucule cu peanș sură
Putrezăscă și limba-n gură,
Că cu cântecul tău dulce
Oprești mândra să se culce.
Foșie verde de săcară
Imi veni o veste-aseară,
Că mândruța stă să moară,
Nu știu Doamne cum să-i face
Să mă duc să ved se face.

Culese de: *Achim Bradin,*
june cantor.

Excursiune la izvorul Isbuc.

În 19 Iulie o frumoasă societate compusă din o mulțime de preoți ai tractului Halmágyi împreună cu stim. lor familii, sub conducerea Dlui protopop tractual Groza cu vesele inimă, s'au dus la izvorul vestit, de miraculoase tămăduiri la Isbuc.

La oarele șapte a zilei sus numite sta strâns societatea — unii venind din Halmágyi, Halmágyel, Măgulicea, Vidra, Tisa, alții din Săturăi, Iosaș, Cuied, Csill, Bodești, Almaș și din alte părți.

Fețele erau inspirate de frumșetia naturii și mergând spre trenul comercial a d-lor Milkó și fi, unde ne-au așteptat 3 lowis-uri spre a ne duce sub picioarele Momei, de unde aveam a urca încă vreo 3 kilometri la izvorul periodic.

În mijlocul entuziasmului general pornim spre panorama frumoasă, care paș de paș se arăta tot mai delicată intru atâta că adumbriți de pomii seculari și respirând aerul acela curat un al 2-lea aflăm în noi însine, adecă ne făcuserăm idealști.

O! că mulți a pătruns în momentele acele în haina descoperită a idealismului. În căruța primă dulce glasuri de dame emulau cu cântecul mierlelor. Eară în cele doază următoare bărbații început-au — fiind

între noi savantul compositor Vidu din Lug-j — doine, doinișoare cu care se înveselește românașul în zilele bucriei și tristeți.

De alungul căii ferate poporul admiră strânsura de domni.

Și așa entuziașmați mestecând adevseori idealismul platonice cu rachiul de pere de 5 ani a părintelui Popescu din Halmágyel..... paș de paș..... tot mai afund pătrundeam în valea Crișanului în comitatul B-hor, unde după volajul descris, ajungând la sfârșitul șinelor, — am descălecat.

O sumedenie de pachete menite pentru a satisface poftel, care începea deja a da știre, au fost dușă de cavalerii bărbați, ba unii punând jamantanul mare pe orodă îl duceau cu o abnegațiune la Isbuc, a cărui părău d-ja ca un șerpe sprinten era vizibil.

Pe poteci strimte, între steanuri și arbori picați după un obositor marș prin tainica întunecime a pădurei, întrebând dela toți aceia cari scaldându-se veniau în jos — depărtarea, amăgiți prin vorbele „eacă numa aici”, în urma urmelor plin de sudori am văzut prima oară acele care s'ogolinda în talazul periodic al izvorului, și care din o afunzimi imense din canale subterane naturale în 5 minute odată își varsă apa rece ca gheața și cu putere vindecătoare.

Era tragicomic mie, văzând o babă stă pe banca dușului, când de odată ca din poveste, o rază mare de apă se năpădește asupra ei și beata, gemea de stropurile reci...

Iar un vesel domn îi cânta la mîgănea păraului „Vin la baba vin”.

Ne uscăm hainele umede void a căuta tocmai o umbră afundă unde să ne dăm somnului binefăcător, când de odată credincioșii comunei Călugări cu prapuri frumoase, purtând înainte sf. cruce și evanghelie să ivesc sub conducerea însuflețitului părinte Teaha.

O umilintă nespusă mă cuprinsă stând în fața preoților cari să pregăteau la feștanie și când pontificatorul domn protopopul Groza cu evlavios glas a dat cetire sf. evanghelie, — capul despre izvorul Vitezda, — și când după terminare fiind izvorul sfișit în predică, paralela bine nimerită, a dat espreșiune bucriei sale ca preot văzând un așa număr frumos de credincioși bând din apa rece... m'a trecut un fel de fior...

Memento mori! O mic muritor!...

Aici ai se-ți apleci capul stând față în față cu el, cu atot puternicul Domn.

Și atunci s'a adevărit în mine cuvintele lui Liuné „Nous retournons à la nature”.

Dela institutul „Ottetelișeanu“.

Se știe că institutul de fete „Ottetelișeanu“ dela Măgurele se datorește generozității răposatului întru fericire Ion Ottetelișeanu, al cărui executor testamentar a fost dl Ion Calinderu.

Institutul, pus sub ocrotirea Academiei și sub înaltul patronaj al M. S. Regelui, are menirea cea mai frumoasă, aceea de a da elevelor „o creștere românească și instrucțiunea cuvenită unei bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux“.

Dl Ion Calinderu, care a făcut din administrația Domeniului Coroanei o instituție model pentru țara românească și a cărui prodigioasă activitate indică tuturor noul căi de întărire și propășire națională, n'a încetat un moment de a purta o deosebită grijă institutului „Ottetelișeanu“ și de a urmări cu un viu interes tot ce se face la această instituție națională.

Anul acesta, cu prilejul examenelor generale, dl Ion Calinderu a avut plăcerea să constate progresele deplin mulțumitoare pe cari institutul, sub neobosită și părintească direcțiune a diul și d-nei I. Slavici, e-a realizat sub toate raporturile.

Au fost de asemenea de față, din partea Academiei, d-nii Dr. V. Babeș, Dr. I. Istrati și I. Bogdan; iar ca delegați din partea ministerului cultelor și instrucțiunii publice, d-nii Mortzun și dl inspector Halița.

După terminarea examenelor, a avut loc un mic concert, dat de eleve, cari au executat mai multe cântări religioase și arii naționale, precum și diferite recitări.

La sfârșit, una din absolventele institutului, d-ra Aurelia Comănescu, a rostit o scurtă cuvântare de mulțumire pentru înalții protectori ai așezământului, arătând în același timp o foarte interesantă parte din viața și ocupațiunile tinerilor eleve.

„Am topit — a zis, între altele — inul și l'am meliat toamna trecută. Am petrecut serile de iarnă făcând lectură și torcându-ne caietii din fuior. Ne-am urzit apoi pânzele, le-am țesut și le-am nălbii pe pajistea verde. Ne-am crescut gândacii de mătăasă, am adunat gogoșile și am tras mătasa în jurubițe. Ne-am petrecut zilele lucrând la gherghet, croind albiturile și hainele surioarelor. — Am semănat și răsădit în orele de recreațiune; ne-am săpat și plivit straturile. Am preparat conserve și am gătit bucate pentru surorile noastre mai mici. Lucrând astfel întins și fără răgaz, zilele ne-au pătruns din ce în ce mai mult de simțământul, că e puțin ceea-ce știm și că multe mai avem să învățăm, ca să fim pe din destul pregătite pentru cariera ce ne-am ales“.

Dl Ion Calinderu, viu mișcat de sentimentele exprimate de eleve, le-a mulțumit, sfătuiindu-le ca, înapoiindu-se în familiile lor, să caute a se ține fără încetare la înălțimea misiunii pentru care au fost pregătite și a propovădui zilnic, în cursul lor, cunoștințele bine-făcătoare pe cari le-au dobândit în institut.

D-sa a încheiat, urând tot binele elevelor cari au absolvit cursurile în acest an și a oferit fle-căreia, ca amintire, câte o stofă de rochie. („Voința Națională“).

PARTEA ECONOMICĂ.

Stupăritul

Prelegere populară.

(Urmare).

Ceara are culoare gălbue, fiind a o înalbi n'avem decât să o punem în rouă timp de câte-va zile. Spre păstrare o punem la loc svântat și ferit de soare, căci altcum își perde culoarea.

Void a păstra fagurii, fără a face din ei ceară, trebuie să-i punem în curent, adică unde trage aerul d. e. în pod sau airea, căci altcum li strică moliiile cari is dușmanii lor cei mai răi. Ei se înșiră pe un drot dar în depărtare de cel puțin 2 degete

unul de altul și așa se acată la locul spus, unde trebuiesc căutați mereu de molii.

Mierea și ceara ne sunt de mare folos.

Mierea este un nutremânt foarte sănătos corpului nostru. E mai sănătoasă decât ori-ce mâncare boerească. Se mistue ușor, e foarte hrănitoare și are un gust tare plăcut. Cine să nutrește cu miere e mai sănătos, mai viu, mai cu putere și ferit de multe boale, la cari sunt supuși cei cari se nutresc cu feliuri de gătituri.

Pe seama copiilor e un nutremânt neprețuit de bun. Copiilor în loc de zahăr se li-se dea numai miere, căci ea prieste mai bine ca de 5 ori atâta zahăr. Să li-se dea miere în lapte cald, cu pâne, ori cu mămăliga; căci laptele și pânea hrănesc corpul, iar mierea-i dă căldură trupului și oțelește plămânii. Ceara ce o avem dela albine, pe lângă că ducând lumină la biserică facem o faptă bună creștinească, avem și în casă lumină de lipsă fără cheltuială, ba vinzându-ne aduce un venit bun.

Și ce e mai mult ceara și mierea dela albine se întrebuințează și ca leac contra multor boale.

Contra tusei se ferbe în 2 litre bere $\frac{1}{4}$ l. miere, până ce soade de jumătate, împreună cu o mână de tărțițe de grâu și de vre-o 20 fileri flori de „pulmonaria officinalis.“ (se capătă la potică) După-ce s'a răcit leacul astfel pregătit se strecoară și să păstrează în o sticlă, luând cel cu tusa pe fiecare zi 5—6 linguri. Mierea și numai singură luată în stare căldică pe fiecare zi de 3 ori câte o lingură alină tusa.

Contra durerii de ochi se pune o cărpuță curată, muiată în leacul ce am făcut ferbând în o ulcioață de apă o lingură bună de miere.

Contra rănilor se pune aluatul ce am făcut amestecând la un loc atâta miere cât și făină de grâu cu puțină apă; aluatul se nu fie nici prea virtos.

Contra veninului ce ne-a intrat cumva în stomac, luăm 3—4 lingurițe de miere.

Contra durerii de gât se face gargară cu ceaiu pregătit din frunze de jele, miere și puțin oțet.

Contra influenței se bea seara înainte de culcat vin fert cu miere, cât se poate mai cald.

Contra umflăturilor precum și a bubelor se folosește alifia ce o facem topind la un loc ceară și unt proaspăt.

Copitele crepate se vindecă curând și bine ungându-le de vre-o câte-va-ori cu leacul ce am făcut topind la un loc atâta ceară câtă-i miere. (Va urma).

Asudatul picioarelor.

Din cauze încă necunoscute multe persoane asudă cu deosebire la tâlpi extraordinar de mult. Sudoarea aceasta deosebit de simțul neplăcut de umezală, mai produce dacă se descompune un miros de nesuferit și face, ca pelea în astfel de locuri se devie foarte simțitoare și predispusă la inflamațiuni. La curățirea acestei boli, curățenia cea mai scrupuloasă joacă rolul principal. Ciorapii (călțunii) trebuie schimbați cât mai des și anume iarna odată și vara de mai multe ori pe zi. Ciorapii odată folosiți vor fi spălați cu săpun nu numai uscați de sudoare. Se mai recomandă pe lângă aceasta băi reci de picioare punând în apă câte va picături de creolină, și presărare în ciorap de așa numitul, praf contra nădușelei (Schweisspulver) care constă din acid salicilic, scrobeală și sân și care îl putem procura din ori-ce apotecă.

Prin întrebuințarea acestor mijloace răul de regulă va dispărea și boala va

deveni suportabilă. În caz de n'ar folosi, va fi bine a ne adresa unui medic, care va prescrie cele necesare.

Cura cu zăr.

Zărul nu este altceva decât lapte căruia s'a extras cașul. Cura cu zăr este recomandabilă la scrofule, la începutul de tuberculosă, reumatism, podagra și constipație. Odată cu această cură se recomandă a mânca multă carne, cu deosebire carne de vițel cu adaus de cartofi, urez, morcovi etc.

Este oprit a face cură cu zăr celor-ce suferă de catar cronic de stomac și de intestine (mațe).

Să bea zilnic 200—1000 grame ($\frac{1}{6}$ —1 litru) zăr la zi.

„Bunul Econom“.

Convocare.

Membrii reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. din prot. B.-Comloș, se convoacă la adunarea generală a despărțământului, care se va ținea Luni în 28 Iulie 10 Aug. 1903 în Cenadul Sărbesc.

PROGRAMA:

1. Dimineața la orele 8 asistarea la chemarea Duchului Sft.
2. D. schiderea adunării generale.
3. Constatarea prezenților.
4. Raportul comitetului, casarului și a bibliotecarului.
5. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor.
6. Prelegere practică din socolă până la Nr. 10 și aplicarea subtragerii, de inv. Valeriu Sepi.
7. Prelegere practică din socolă despre împărțire și aplicarea frinturilor zecimale, de inv. I. Totia.
8. Reflexiuni asupra prelegerilor ținute.
9. Propunerii și interpelări.
10. Fixarea procesului adunării.
11. Încheierea adunării generale.

Oficiu parochial se însărcinează a notifica aceasta d-lor învățători, totodată îndatorează com. parochial a prevedea pe învățători cu diurne și spese de călătorie. Învățătorii din părțile sudice ale fractului vor fi așteptați la gara din Sânmiclașul Mare, Dumineca în 27 Iulie la 5 ore d. a. când va sosi trenul dela Valcani.

B.-Comloș, la 2 Iulie v. 1903.

Atanasiu Lipovan, Paul Miulescu,
notar. protop. președinte

Mulțumită publică.

Subscripții vin în numele comunei bisericicești gr.-ort.-rom. Borlova a aduce și pre aceasta cale, cea mai profundă mulțumire, Ilustrei familii de Mociony pentru ajutorul de 100 coroane ce l-au oferit pe seama zugrăvirii sf. bisericii din loc. Rugăm pre bunul Dumnezeu ca aceasta faptă frumoasă să o răsplătească cu darurile sale. cerești.

Borlova, în 5. Iulie 1903.

„Pentru com. bis. Borlova“

Zaharie Davul, president. Ioan Ra-
doiu, inv. pens. și notar. Eliseiu Drăgă-
lina, paroch.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea reprezentațiunii teatrale, împreună cu cântări, declamațiuni și joc arangiate de corul meseriașilor români din Beiuș în ziua de 8 Iunie sub conducerea Domnilor Dr. Gavriil Cosma, avocat, și Pompiliu Dan, rectorul intern gr.-or., a binevoit a contribui în beneficiul românilor incendiiați din comuna Buntești, următorii:

P. Cuv. Sa Vasilie Mangra, vicar episcopesc 10 cor., Alex. Gera, exactor

domenial episc. 15 cor., Aurel Lazar, pantofar 3 cor. 20 b., I. Pinter, 2 cor., Popescu Ter., 2 cor., I. Pantea, 2 cor., N. Cernău 2 cor., Dionisiu Chiorean, 10 cor., G. Gherlan, 1 cor., Const. Ignat, 4 cor., I. Șarcati, 1 cor., A. Chighioșan, 4 cor., Dr. Georgiu Murășan, 4 cor., Pálffy Béla, 2 cor., Alexa Ardelean 6 cor., V. Sferlea, 4 cor., I. Ardelean, 4 cor., Dr. Gavriil Cosma, 10 cor., D. Cureș, 1 cor. 40 b., Jakó I. 1 cor 40 b., S. Poinar, 2 cor., I. Corbu, 2 cor., G. Popluca, 6 cor., Ant. Palladi 5 cor., G. Corolu, 4 cor., I. Cosma, 2 cor., G. Poinar, 2 cor., T. Hoza, 4 cor., M. Bolcaș, 2 cor., P. Moș, 2 cor., T. Cristea, 2 cor., G. Cristea, 2 cor., M. Cosma, 4 cor., G. Chighioșan, 3 cor., I. Crișan, 1 cor., C. Antal, 1 cor., Dr. Florian Stan, 3 cor., Coriolan Ardelean, prof. 5 cor., Vasiliu Pap, 3 cor., C. Palladi 3 cor., T. Ciaviciu, 30 b., I. Nestor 3 cor., G. Cristea 2 cor., Tisch Zs. 1 cor., Ft. Lupșe 1 cor., G. Mitraș, 2 cor., Gh. Papp, 1 cor., Neiman H. 60 b., N. Cristea, 2 cor., Demetriu Negrean, 10 cor., I. Bogdan, 1 cor., P. Vuc, 40 b., Ilarie Crișan, 4 cor., Schwimmer M., 4 cor., Șt. Hărăguș, 40 b., Ft. Groza, 1 cor., S. Miclea, 1 cor., T. Kóvári, 1 cor., I. Bușia prof. 5. cor., V. Moga, 2 cor., A. Zachari, 3 cor., S. Kóvári, 3 cor., H. Klein, 3 cor., D-ra Sfetea, (Bragov) 2 cor., N. N. 1 cor., I. Iepure, prof. 4 cor., V. Papp, 4 cor., N. Poppviciu, 40 b., Kálner Béla 4 cor., L. Iuga, 1 cor., I. Porje, 1 cor., N. N. 1 cor., N. N., 1 cor., V. Dumbrava, prof. 2 cor., N. N., 1 cor., D. Sterlea, 1 cor., G. Ștefanica, 40 b. E. Ștefanica, 1 cor., Ecst. Duma, 1 cor. 20 b., P. Duma, inv. 2 cor., R. Cureș, 1 cor., N. N., 40 b., Florița Cernău, 2 cor., G. Papp, 2 cor., Mentie Poinar, 2 cor., A. Fleșe, 1 cor., I. Iluș, 1 cor., I. Laza, 1 cor., I. Dragiș, 40 b., I. Petruș, 1 cor., V. Popa, 1 cor., Bande, 1 cor., T. Bulcu, prof. 2 cor., G. Todor, 2 cor., N. N. 1 cor., N. N., 1 cor., Făbiu Bontescu, 1 cor., Grünstein, 1 cor., Covaciu, 1 cor., Matits F., 1 cor., Papp B., 1 cor., Mohaci L., 1 cor., Baidig I., 1 cor., Bartalus F., 1 cor., Konczwid Gy., 1 cor., Nagy Gy., 1 cor., D. Jurjovan, 1 cor., Petea A., 40 b., I. Papp, 1 cor., Belényesi I., 2 cor., Belényesi F., 1 cor., N. N., 1 cor., Crucin, 1 cor., N. N., 50 b., N. N., 50 b., N. N., 40 b., D. Se-liștean, 4 cor., Cseh S., 1 cor., P. E. Papp, 2 cor., Tr. Farcaș, prof. 4 cor., Ambrosiu Creț, avocat 4 cor., Sofia Siladi, 1 cor., M. Martin, 1 cor., Moise Popovici, preot 2 cor., Pompiliu Dan, 1 cor., Maria Waltner, 2 cor., — Suma tuturor contribuțiilor a fost 289 cor. 90 bani. Spese au fost 165 cor. 38 b. Astfel a ramas un venit curat de 124 cor. 52 b., care sumă s'a distribuit celor nenorociți prin foc din comuna Buntești.

Subsemnații, în numele corului meseriașilor români din Beiuș, aducem pe calea aceasta mulțumita noastră ferbinte tuturor celor ce prin contribuțiile lor și prin prezența lor la serata ce-am dat-o, au încurajat nișuințele culturale ale meseriașilor români din Beiuș, întinzând în același timp mână de ajutor și nenorociților răvâvorul cărora am ostenit.

Mulțumim mai ales conducătorilor noștri domnului Dr. Gavriil Cosma, avocat, și domnului Pompiliu Dan, rectorul internatului gr.-or., pentru bunăvoința și zelul cu care ne-a îmbrățișat cauza noastră a meseriașilor, pentru sfaturile, învățăturile și pozețele ce ni le-au dat și la aranjarea acestei reprezentațiuni teatrale.

Beiuș, 1 Iulie 1903.

Florea Mezea m. p. Teodor Cristea m. p.

măstru străjar. cassarul corului,

măstru coșocar.

Dumitru Cureș m. p. A. Popoviciu m. p.

măstru străjar. măstru funar.

membri ai corului.

Cel mai estin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericeale, bucați de aur și argint (frânte) bilete de amanet cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte.

Deutsch Izidor,

clasiornicar și juvaeriu Arad, Strada Templom. — Telefon nr. 438. —

LEDERER LIPÓT

Str. Deák-Ferencz Nr. 30 (Casa Bouci). Aduce la cunoștința on. publică că în magazinul său se află

TOT FELUL DE MASINI DE CUSUT dela 32 fl.

la rate săptămânale și lunare. Tot în atelierul sus numit se primesc reparaturi de mașini de cusut și se găsesc tot felul de aparate.

KALMÁR JÓZSEF mechanic.

Recomandă Bicicletele

sale de cea mai bună calitate. Are în deposit gumă interioară și esterioră de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție efectuaiește

Reparaturi de biciclete, instalări de sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție. Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

Telefon (pentru oraș și comitat) Nr. 387.

BRAUN N. A.

Arad, str. Ferray, piața Boros Béni. Mare deposit de firnis, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a toate de prima calitate. — Comandă din provincă se efectuează prompt și solid — Pachetarea gratuit.

Grădina „Comșa“

restaurant și loc de petrecere în VEZA (lângă Blaj), se vinde din mână liberă.

Teritoriul de peste 2 jugere 600 stângini, cu plantațiune bogată, și ajustat cu toate superedificatiile necesare: 1 casă bună de piatră cu 3 odăi și foișor etc., 1 chioșc cu alte 3 odăi, 2 popicării, lawntenis, pivniță, ghețar, grajd, șoproș etc. etc.

A se adresa la: Dl Dr. L. Nestor, avocat în Blaj.

În atenția publicului ziditor!

Am onoare a aduce la cunoștința m. on. publică, că la strada Kapa, nr. 12 (casa proprie) am deschis

O cancelarie de zidire.

Întreprind zidiri de case nouă, restaurarea și schimbarea de case vechi, cu un cuvânt ori-ce soi de lucrare ce se ține de ramul asta, pe lângă prețuri efline și garanție absolută.

Cu stimă: Tenczlinger Károly, măiestru de zidar diplomat.

Prapori și steaguri bisericești precum și lucrări de zugrav execută

Ludovic Neisz Arad, strada Chorin 2 și str. Hunyady 6.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul mortii, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE „TRANSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

- 1. În ramul vieții: capitale cu termen fiș, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întimplite;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reovisite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovės, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himef, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fusce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 — 131

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. Nou! Mai nou product higienic pentru înfrumșetarea și nobilisarea pielii.

Efectul indată fără esemul consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziuni de marmor alb și fineță, care-ău nici prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'ă dobândit. Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceea cum e Jahner. Crème fără grăsime agitează în tot locul o senzațiune insufletită. Mai perfect pe terenul pentru ingrigirea înfrumșetării. Nestricăcios! În moment efect. Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, bube de infurbițării, bubițe, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii. Notezește sbrăcitură și semn de bubat, acordă însuși la persoane mai bătrâne o colorare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșetă frapantă și o colorare dragostoasă. Jahner-Crème fără grăsime s'ă poate mai virtos zlua cu succes a se întrebunța. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este învior de buintărea Jahner-pomadă trebuie mai puțin să aplicăm un acest săpun pe față, decât se înaltează foarte esențial. 1 drb. 60 fleri.

Jahner pudr. Jahner-pudrul este nedisputaver non plus ultra a tuturor pudrelor. Este un pudr pentru bal, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nestricăcios. Jahner-pudrul este un product perfecționat, care în privința bunății și a nepernitiosității este asemenea ori-cărui pudr indigen și din țări externe. Pentru blondine s'ă la: rosa sau alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 șatulă 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nici-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă al dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți renmatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fleri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțază pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o poatră acră cafeniu deschis, carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegulă 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perli deja clătinate, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărât la depiina înlăturare a mătretel din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 fleri.

Jahner vapseală de păr. Resultat reușit! Nu descolorează! Colorare naturală a părului! Cel mai nou nestricăcios mijloc care indată după prima întrebunțare recăstige colorare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etui. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebunțare de sigur nu s'ă întamplă.

La cumpărare să se spună apriat ce colorare se poștește (negru, brunet sau bël) pentru să se încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos bël, roșu și brunet s'ă poate în timp foarte scurt bël-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nestricăciosă, fluidul e fără colorare și miros, care nu colorază nici pelea, dar nici pănzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane. Părul alb nu s'ă poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vapseală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarbului organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gadelării în ghit, catarbului de plămâni, respirației grele. 1 șatulă 80 fleri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de multă an contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, Ischias, Serăntirea unor membre, întepenirea musculilor și coardelor chilavitorilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilulele acestea curățesc sângele, litesază activitatea mațelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte betesuguri. 1 boiță 80 fleri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acriciunea, fleγμα și ferea superhună și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rânzei (stomacului) în mișcare nouă și esoltă pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea intestinelor, delatură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și ametială. 1 sticlă 80 fleri.

Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rie, ci și la tot felul de excreșenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

Comandele să se adreseze la RUDOLF JAHNER, apotecariu. Temesvár-Fabrico strada principală Nr. 70. 1036 1—25

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

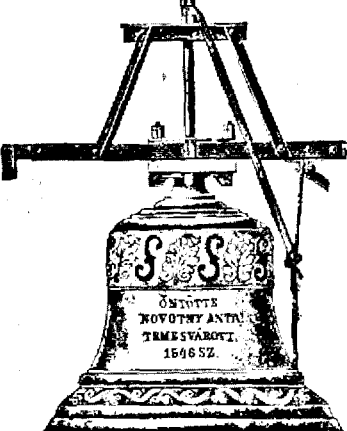

Turnătoria de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabrico.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu sdiustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte indată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de creparc.

Cu deosebire recomandă clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provezute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Maș departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal

Clopote în greutate de 800 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturii ilustrate se trimit la cerere grătit și franco 1035 1—52